

Saksnummer

Utvalg

Møtedato

Ny selskapsavtale for Salten Brann IKS

Kommunedirektørens innstilling:

Utkast til ny selskapsavtale godkjennes.

Bakgrunn for saken:

Kommunedirektørene i Beiarn, Hamarøy, Bodø, Meløy, Fauske, Saltdal, Gildeskål, Steigen, Sørfold og Værøy kommuner fremmer i denne saken forslag til ny selskapsavtale for Salten Brann IKS (SB).

Selskapsavtalen er et av de viktigste styringsdokumentene eierne har for et IKS. Den angir rammene for styret og administrasjon, og det er derfor av stor betydning at den revideres ved behov og er oppdatert i tråd med faktiske forhold. Avtalen er sentral for at selskaper skal ta riktig retning i tråd med samfunnsutviklingen og eiernes ønsker.

I 2021 ønsket eierne i Salten Brann IKS, Helse- og Miljøtilsyn Salten IKS og IRIS Salten IKS at de tre selskapene skulle revidere sine respektive selskapsavtaler på bakgrunn av innspill om punkter som burde utbedres eller som manglet i henhold til gjeldende regelverk. Eierne så det også hensiktsmessig at de tre selskapene, med nesten identiske eierkommuner, fikk mer likelydende selskapsavtaler. Det ville forenkle oppfølging og eierstyring for kommunene.

De tre selskapene engasjerte sin arbeidsgiverorganisasjon, Samfunnsbedriftenes advokattjenester, til å bistå med utforming av nye avtaler. De tre selskapene har nå en likere utforming, en rekke felles/like reguleringer, og så har man i tillegg valgt egne, selskaps-spesifikke løsninger der det har vært behov for det.

Selskapsavtalen til SB anses nå som fremtidsrettet ved at den omhandler også de nye oppgavene som brann og redning har fått den senere tiden – med ansvar for 110-samarbeidet i Nordland og behovet derav for nytt oppdragshåndteringsverktøy. Forslaget til ny selskapsavtale for SB er forelagt selskapets styre til godkjenning. Også representantskapet i SB har hatt enkeltbestemmelser i avtalen til godkjenning, senest i møte 6. mai 2022 hvor selskapsavtalens § 7 om finansiering ble enstemmig vedtatt.

Saksopplysninger:

Ny selskapsavtale for SB (vedlegg 1: «Selskapsavtale for Salten Brann IKS 2022») har fått viktige oppdatering på sentrale punkter.

De enkelte endringene, hvilke punkter i avtalen som er likt regulert som i de to andre Salten-selskapene, og hva som er selskapsspesifikk regulering, finnes i vedlegg 2: «Felles reguleringer i selskapsavtalene til Salten-kommunene».

Begrunnelsene for hvorfor forslagene til endringer er som de er, finnes i et eget dokument i vedlegg 3: «Begrunnelser for endringer i selskapsavtalen – Salten Brann IKS». Noen sentrale endringer omtales i det følgende.

§ 3: Formål: her er det foretatt endringer i rekkefølge og noen mindre omformuleringer. I siste ledd er det inntatt en realitetsendring om at forretningsmessig virksomhet av en viss størrelse må skilles ut i egne selskaper. Denne formuleringen er inntatt slik at selskapet og eierne må vurdere hvordan organisering av økonomisk aktivitet bør skje for å være i overensstemmelse med skatteregler, konkurranseregelverk og reglene om statsstøtte.

§ 6 Eierandel og ansvarsfordeling: Slike andeler må oppgis i prosent eller brøk for å bli godkjent av Brønnøysundregistrene. Det foreslås også en sjeldnere justering (fra årlig til hvert fjerde år) av disse andelene ettersom endringer på dette punkt i selskapsavtalen må skje i alle eierkommuner.

§ 7 Selskapets finansiering: Denne modellen er helt ny og ble 6. mai 2022 vedtatt i representantskapet. Det foreslås en omlegging til et grunnbeløp som skal være likt for alle deltakere i selskapet. I tillegg til grunnbeløpet foreslås at den enkelte deltakerkommune dekker egne utgifter til kommunens brannordning og til utdanning av egne utrykningsledere og brannkonstabler. Videre at deltakerkommunene dekker sin respektive andel av kostnadene til brannberedskap basert på andel av total brannordning og øvrige kostnader til brantjenesten etter andel av folketall. Det legges opp til at det skal foretas en årlig justering av øvrige kostnader basert på SSBs folketall per 1. januar hvert år. Det foreslås også en regulering av kostnadsdekning fra nye kommuner som eventuelt tiltrer IKS-et.

I siste ledd inntas en omtale av feiertjenesten som skal ytes til selvkost. Denne bestemmelsen er etter modell fra andre brannselskapers avtaler.

§ 8 Representantskapet: Denne bestemmelsen innehar en rekke endringer.

Det foreslås å foregripe lovendringer som er på høring når det gjelder varamedlemmer, og det legges derfor opp til krav om valg av to varamedlemmer per faste medlem.

Det er også ryddet opp i omtalen av stemmereglene som tidligere selskapsavtale hadde. Bakgrunnen for det, er at medlemmer i representantskapet skal stemme i tråd med sitt kommunestyres flertall, og ikke i tråd med eget partis politikk.

§ 9 Valgkomité: Bestemmelsen som regulerer bruken av valgkomité er ny i selskapsavtalen for SB, selv om man også tidligere har benyttet valgkomité.

§ 10 Styret: I tråd med anbefalinger fra KS¹ foreslås at det velges numeriske varamedlemmer til styret, for å sikre beslutningsdyktighet og kompetansebygging/overføring. I tillegg foreslås inntatt krav til kjønnsbalanse i styret.

¹ <https://www.samfunnsbedriftene.no/media/6245/anbefalinger-om-eierskap-f41-web.pdf>

§ 14 Saksbehandlingen i representantskapet: Her er det foretatt en rekke justeringer for å oppnå likelydende bestemmelser som regulerer eierorganet – som nærmest er det samme i alle tre selskapene. Som enkeltendringer nevnes valg av særskilt klagenemnd, godtgjørelser som skal besluttes, faste saker, endringer i selskapsavtalen som loven tillater at representantskapet beslutter, og tillatelse til elektronisk signatur på protokoller (etter lovendring).

§ 16 og 17 – Innkalling til og behandling i styret: Tillatelse til å ha styremøter som fjernmøter og «deltakelse» i styremøter – i tråd med lovendringer som tillater dette dersom selskapet beslutter det.

§ 19 Opptak av lån: Øvre ramme for investeringslån foreslås økt til 110 millioner kroner, som følge av at implementering av ny brannordning kan gi økt investeringsbehov. Dette punktet har ikke vært behandlet i representantskapet tidligere.

§ 23 Uttreden og utelukkelse: Varslingsfristen er endret for at den skal være i tråd med lovens regulering. Dagens regulering om at uttreden må meldes til årsmøtet med ett års varsel kan i realiteten gi en forlenget frist dersom kommunestyret vedtar at de ønsker å tre ut på et tidspunkt forut for årsmøtet. Kravet om melding til årsmøtet er derfor fjernet. Det er nok at man melder kommunestyrevedtaket til representantskapet, og så løper en ettårs frist deretter.

I tillegg fremmes forslag om at beregning av netto andel der en kommune vil tre ut av selskapet, skal skje av selskapets revisor, og at prinsippene skal være like for eventuelle senere uttredener.

§ 26 Tvisteløsning: Tidligere har det vært voldgiftsbestemmelse i de tre selskapsavtalene. Dette synes uhensiktsmessig for et kommunalt eid selskap. Voldgift er velegnet i saker av forretningssensitiv art, for selskaper som opererer i et marked med konkurranse eller hvor stor grad av taushet ønskes ivaretatt. Det er ofte en rask prosess, men også svært kostbar prosess. For kommunalt eide selskaper er det som regel krav om åpenhet, innsyn og tilgjengelighet. I tillegg vil man kunne være utsatt for kritikk for eventuell pengebruk på en unødig kostbar prosess. Dagens bestemmelse gir heller ikke adgang til å påanke et resultat man er uenig i.

Bestemmelsen foreslås på denne bakgrunn endret til at det er de alminnelige domstolene som skal behandle eventuelle tvister om tolkning av selskapsavtalen.

§ 29 Tilknytning til arbeidsgiverorganisasjon: Endret fra KS (som organiserer kommunene) til Samfunnsbedriftene (tidligere KS Bedrift), hvor Salten brann IKS har medlemskap i dag.

Presisert at også eventuelle datterselskaper skal ha medlemskap i samme organisasjon. KS sin anbefaling nr. 18 peker på Samfunnsbedriftene som et naturlig sted for kommunalt eide selskaper å ha sin tilknytning. Det anses uhensiktsmessig om et datterselskap som også er fullt ut offentlig eid skal ha medlemskap i en organisasjon som taler andre interesser enn de offentlig eide selskapenes.

For øvrig vises til selskapsavtale og øvrige vedlegg i saken.